OPACTWO CYSTERSÓW W LUBIĄŻU

Fot. Jerzystrzelecki, CC BY-SA 3.0, Wikimedia Commons

Opactwo Cystersów w Lubiążu należy do największych obiektów sakralnych w Europie. Już od strony wjazdu uwagę zwraca monumentalna fasada o długości około 220 metrów, a trwająca konserwacja pozwala też zobaczyć skalę wyzwań związanych z ratowaniem tego kompleksu.

SKĄD WZIĘŁA SIĘ TAKA BUDOWLA

Klasztor założono w XII wieku, a obecny, barokowy kształt zyskał w wyniku przebudowy prowadzonej głównie na przełomie XVII i XVIII wieku. Po sekularyzacji na początku XIX wieku obiekt zmieniał przeznaczenie wielokrotnie, między innymi jako szpital, arsenał i stadnina, co odbiło się na stanie wnętrz. Po II wojnie światowej mieścił się tu szpital Armii Radzieckiej, potem magazyny, a obiekt praktycznie nie miał gospodarza. Systematyczna odbudowa trwa od kilkudziesięciu lat i nie jest zakończona do dziś.

Fasada od strony wjazdu ma około 220 metrów długości. Sama skala budynku sprawia, że pełne zwiedzenie całości w jeden dzień nie jest możliwe, bo znaczna część skrzydeł pozostaje zamknięta dla zwiedzających ze względu na trwające prace.

CO SIĘ WIDZI WEWNĄTRZ

Sala Książęca należy do najbardziej reprezentacyjnych pomieszczeń opactwa, z plafonem i malowidłami ściennymi Christiana Bentuma.

Refektarz Letni, czyli dawna sala jadalna zakonników, ma freski Schefflera z 1733 roku. Udostępniona jest też Jadalnia Opata.

Poza tymi wnętrzami trasa zwiedzania obejmuje też kościół klasztorny. Dokładny zakres udostępnionych sal zmienia się w czasie, w miarę postępu prac konserwatorskich w kolejnych skrzydłach, dlatego

sprawdźcie aktualną trasę przed przyjazdem, zamiast zakładać, że zobaczycie cały kompleks.

> Znaczna część opactwa jest w trwającej od lat konserwacji i pozostaje niedostępna dla zwiedzających. Niedostępność części skrzydeł wynika z długofalowego programu konserwatorskiego, dlatego kolejna wizyta zwykle nie odkryje dużo więcej niż poprzednia.

ILE CZASU ZAREZERWOWAĆ

ZWIEDZANIE Z PRZEWODNIKIEM	orientacyjnie 1 do 1,5 godziny
OBEJŚCIE ZEWNĘTRZNE, SAMA FASADA I DZIEDZINIEC	orientacyjnie 20 do 30 minut

Obiekt nie podaje czasu zwiedzania, a grupy z przewodnikiem wychodzą co godzinę.

O CZYM WARTO WIEDZIEĆ WCZEŚNIEJ

- **To wciąż plac budowy w części skrzydeł.** Rusztowania i wygrodzenia wokół prac konserwatorskich są stałym elementem zwiedzania.
- **Opactwo bywa planem filmowym.** Ze względu na skalę i barokowe wnętrza kręcono tu sceny do produkcji filmowych, co czasem oznacza czasowe zamknięcie części obiektu dla zwiedzających.
- **Zwiedzanie odbywa się głównie z przewodnikiem**, w grupach i o wyznaczonych godzinach, a nie własnym tempem.
- **Ceny biletów i godziny zwiedzania** zmieniają się sezonowo, sprawdź je na stronie opactwa przed wyjazdem.

CO OBOK

Wrocław leży około godziny jazdy stąd i dobrze łączy się z Lubiążem jako jednodniowy wyjazd łączący duże miasto z mniej odwiedzanym zabytkiem. Legnica z Zamkiem Piastowskim leży bliżej, około 35 minut jazdy w drugą stronę.

PRZYDATNE LINKI

- LCA.pl, wiadomości z Legnicy

MAŁO KTO WIE

- **Jedna z najważniejszych nekropolii Piastów śląskich.** W krypcie pod gotycką bazyliką klasztornego kościoła spoczywa wielu przedstawicieli dynastii Piastów śląskich, między innymi fundator opactwa Bolesław Wysoki oraz Henryk III Głogowski. Według portalu Niezła sztuka było ich szesnastu.
  Źródło: Niezła sztuka; Wikipedia
- **Ceglane ruiny nad Odrą, o których mało kto pamięta.** Około 11 km od opactwa, w Pogalewie Wielkim nad Odrą, przetrwały ruiny dawnej cegielni, która najprawdopodobniej powstała na przełomie XVIII i XIX wieku. Korzystała ona z iłów odsłaniających się na skarpie nad rzeką i miała własne nabrzeże, skąd cegły i dachówki spławiano barkami. Dziś zostały po niej tylko fragmenty pieca i rampy załadunkowej.
  Źródło: skrytka „Ruiny cegielni w Pogalewie Wielkim" (autor: Mewien, Opencaching.PL, CC BY-SA 3.0 PL)

- **W klasztorze pracował twórca współczesnej psychiatrii.** W latach 1884–1885 młodym lekarzem w szpitalu psychiatrycznym urządzonym wówczas w opactwie był Emil Kraepelin, który kilkadziesiąt lat później stworzył nowoczesną klasyfikację chorób psychicznych i jest dziś uznawany za ojca współczesnej psychiatrii. Prowadził w Lubiążu badania nad zaburzeniami pomylenia i fałszywymi wspomnieniami za zgodą dyrektora zakładu dr. Wilhelma Altera. Szpital psychiatryczny działał w opactwie od 1823 roku do czasów II wojny światowej.

  Źródło: Max Salomon, Ueber Doppeldenken, Breslau 1885; potwierdzenie: PubMed, Der Aufenthalt Emil Kraepelins an der schlesischen Provinzial-Heilanstalt Leubus

Fakty w tym przewodniku sprawdzono w październiku 2026 r.

AUTOR

Marcin Roszak

Związany z Cieplicami. Zgłosił do budżetu obywatelskiego odbudowę wieży widokowej na Sołtysiej Górze i pilnował projektu aż do jej otwarcia. Przewodniki opracowuje na podstawie sprawdzonych źródeł. Więcej: marcinroszak.eu.